

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnium
Gentium, Et || Rerum Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

24 de Priuilegiis dotis in hypotheca, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

22. Minuuntur etiam alla dotem, vt integra non restituatur, impenſa facte in res dotales vtilis, & necessaria, §. si minus, verb. ob retentionem, de act. l. 1. & l. quod dicitur, in l. 2. sic incip. & l. vtilis, de impens. in reb. dot. fact. in P. nō voluntaria, l. si voluntaria, eo. tit. l. vni. §. sed nec impensas, de rei. v. act. vel modice necessaria, l. omni modo, de impens. in reb. dot. fact. sicut nec tributa pro rebus dotalibus soluta, vt pote cum fructibus conferenda, l. neg. stipendum, de impens. in reb. dot. fact. An autem minuant dotem in castrum expensae pro defensione eius, & pro lite ad recuperationem rerum dotalium, Iason late explicat, in §. si minus, verb. ob retentionem, nu. 3. 4. 5. de action. Minuit & funeris impenſa dotem, vt supra docuimus, l. in eum, cum 7. seq. de relig. & sumi. fun. Ceterum ¶ hoc obseruatione dignum hic existimo cum Paulo Iurif. l. si is qui, §. 7. quod dicitur, de iur. dot. in P. vt quod dicitur, impenſas necessarias dotem ipsi iure minuire, non eo pertineat, vt si forte fundus in dotem sit, desinat aliqua ex parte dotalis esse: sed nisi impenſa reddantur, aut pars fundi, aut totus retineatur: sed si tatum in fundum dotalem impensum sit, per partes, quanti fundus est, desinere eum dotalem esse Scæuola dicebat, nisi mulier ipse marito intra annum impensas obtulerit. Quod notabile duco, pro repetitione dotis, cui incrementum seu adiacamentum pro modo & quantitate eius accedit, vt impenſa non minuant constitutionem primam dotis, sed retentionem lucri vel dotis pro rata parte iaducant, salua constitutione.

De privilegijs dotis in hypotheca & alijs.

C A P. 24.

1. Privilegia dotis quatuordecim.
2. Doti solvenda obligata bona vxoris, & contra repetitionis eius causis bona obligata mariti.
3. Dotis repetenda causis vxores habent. hypothecam in bonis mariti, etiam potiores anterioribus creditoribus, & rationes dantur.
4. Vxor in repetitione dotis, an præferatur creditoribus expressam anteriorem hypothecam habentibus.
5. Nam pro confessata dote, præferatur in hypotheca anterioribus creditoribus vxor, & fisco.
6. Dotis hypotheca iniuriam temporis habet a die contractus matrimonij, etsi tunc soluta non fuerit.
7. Casus quibus privilegio non viuit prioritatis hypotheca vxor.
8. Hypotheca privilegium non datur extraneo repetenti dotem.
9. Hypotheca, qua mulieri pro dote repetenda prioritatis competit, non datur ei pro adiamento repetendo.
10. Dotis privilegium aliud, vt alienari nequeat.
11. Dotis privilegia alia. Et suppleri in casu stipulationem de restitutione: sit, actio pro ea bonafide: summariam habeat notionem: incerta certa arbitrio reddi possit, &c.

Privilegia ¶ dotis 14. enumerantur & probantur a Ioanne P. de Ferrarijs, in for. libe. quo vxor agit pro dote, in sua praxi. & per interpretes in l. sol. matr. in Pandectis. Ea paucis complectar, demoto privilegio hypothecæ, de quo cum frequens & vtilis varia & difficilis sit quaestio, paulo latius agam, quam de ceteris: atque ab eo, iudicium deo faciemus.

1. Sicuti ¶ bona vxoris pro dotis præstatione tacite obligata censentur, l. 1. §. et plenius, C. de rei. vxor. act. sic & viri, pro restitutione, d. l. 1. §. eod. §. quod privilegium, & in eorum successores transit. §. fuerat, de actio. Vt prospiciatur conseruationi & repetitioni dotium, hypotheca facit: plus cautionis namque in rem, quam in personam, l. plus cautionis, de reg. iur. P. ¶ Placuitque ¶ Iustiniano l. assiduis, l. 2. qui potior in pign. hab. lib. 3. C. tit. 18. mulieres, quæ dotes tradiderunt maritis, siue res illorum existant, siue diffipatae sint, habere ius repetitionis & hypothecæ potiores in bonis mariti, supra omnes creditores mariti in hypotheca etiã priores & anteriores: rationesque adferuntur, quia de suo, non de bonis vxoris satis faciendum creditoribus. Cui simile, quod vxor pro marito non teneatur, tit. ne vxor pro marito. C. & inter alios acta alijs non præiudicent, Rub. cum ill. res in. alios acta, &c. C. l. iuris gentium, §. ante omnia, de pact. cum similit. Dehinc dotis natura est inalienabilis, vt sup. diximus, & l. lege Julia, de fund. dot. P. §. 1. quib. alit. lic. vel non, cum similit. vt rem suam semper, non mariti retinere videatur mulier, & pro victa & alimentis suis. Accedit & liberorum fauor, vtq; habeant mulieres, vnde nubere possint: fragilitas mulierum in super, pariendi pericula, hæc omnia d. l. assiduis, qui pot. &c. C. l. 1. sol. matr. in P. l. 2. de indic. vid. tollen. C. l. 3. de priuil. cred. P.

Et antea quidem concessa fuit prælatio mulieribus pro rebus dotalibus, existantibus creditoribus in hypotheca præcedentibus tempore, Iust. l. vbi adverb. 29. & l. in rebus, 30. de iur. dot. ¶ Verum postmodum & Iustinianus idem etiam ad nō existantem dotalem rem, & pro ea concessit hoc privilegium, vt creditoribus pro dotis repetitione præferatur habentibus tempore anteriorem hypothecam, d. l. assiduis, qui pot. C. §. fuerat, de act.

¶ Verum ¶ non sine cōtrouersia est, num & præferatur habentibus privilegium expressæ anterioris hypothecæ? In qua re voluit Accursius in d. l. assiduis, in verbo licet, non præferri expressæ anteriori, sed anteriori tacitæ, vel generali, quod sequuntur Ioannes Faber, Bartolus, Baldus, Iacobus Buttrigarius, Angelus, Salycetus, præd. auctores, in d. l. assiduis, & iterum Faber & Aret. in §. fuerat, de alio. & ita decisum quoque fuit in Capella Tholosana, decis. 218. Capel. Tholos. Præferatur ergo mulier tantum habentibus tacitam anteriorem, dummodo dos data fuerit. ¶ Nam ¶ si confessata effect tantum, nec numerata, non gauderet hac prælatione, Ausser. in d. decis. facit l. si quis, de bon. damn. C. & inter. in l. 1. sol. matr. gloss. in l. assiduis, in verbo data, qui potior. ¶ Quamquam Bartolus in d. l. assiduis, citat. & l. 1. de dot. cau. non num. tractet contrarium verius, vt pro confessata habeat locum privilegium, si renuntiatum sit exceptioni non numeratæ pecunie, vel biennium elapsum sit, quo ea exceptio opponitur, l. final. C. eod. de dot. cau. Quisdam, vt Ioannes ab Imola, in l. sol. matr. P. Angelus Aretius §. fuerat, de actio. Baldus in l. cum aliquis, de iur. deliberan. dicunt Accursii sententiam procedere indistincte, quando mulier concurret cum alijs creditoribus probantibus veram debiti numerationem, vt præferatur tunc mulieri, quæ tantum habet solam confessionem vel renuntiationem exceptionis non numeratæ pecunia, vel lapsum temporis biennij, & idcirco fictam numerationem. Tunc enim causa onerosa, & creditores, qui certant de damno euitando, præferuntur mulieri, quæ lucrum aucupatur. facit §. de d. m. autem, de equa dot. collat. 7. dum agitur de augmento dotis repetendo sibi. Præsumiturque ista confessio, si facta constante matrimonio, de receptione dotis, etsi de numeratione non doceatur, in fraudem, & donatio inter virum & vxorem, l. fin. §. licentia, de iure deliberand. C. l. omnes, 17. §. final. que in fraudem cred. lib. 42. P. tit. 9. Quo casu tantum Angelus Aretius ad §. fuerat, num. 18. & 19. de actio. veram esse putat glossam l. assiduis, qui potior. C. vt tunc non præferatur vxores expressam hypothecam anteriorem habentibus: contra autem si confessio facta fuerit ante matrimonium, quo casu pro expressa numeratione confessionem haberi tradit. Id ipsum verum, si creditores morosi fuerint in opponenda exceptione, & lapsum fuerit tempus opponendi, sic distinguit Alexand. in l. 1. sol. matrim. P. & ita iudicatum, vt referri & disputat. Boer. decis. 330. facit l. in contractibus, §. in omn. iuncta aut. seq. de non numer. pec. C. Anterior autem in decis. Capel. Tholos. 217. cum Salyceto in d. l. assiduis, qui potior. resoluti distinguendo, vt si creditor & vxor habeant vterque expressam hypothecam in bonis mariti, potior sit iure qui prior tempore: si autem vterque tacitam, mulier præferatur etiam posteriori tempore, pro dote data: excepto fisco, qui si tacitam habeat concurrentem cum tacita mulieris, præferatur inter eos qui tempore potior. Quod si alter horum habeat expressam, alter tacitam, expressa præferatur tacitæ etiam anteriori. Interpret. gloss. & text. l. 2. de priuil. fise. C. ¶ Hoc ¶ vnum notabile tamen, hypothecam mulieris initium sumere, non a solutione dotis tantum, sed a tempore initij & consummati matrimonij, quamuis tunc tradita non fuerit. Quod pluribus firmat rationibus & auctoritatibus Nicolaus Boerius decisio. 135. vt etiam expressa postea hypotheca non abroget præcedentem tacitam generalem, sed vtraque maneat, idem Boer. decis. 332. A traditione etiam ante facta, quam matrimonium sequatur, incipit: quare & in sponsa locum habet privilegium, dorem repetente, l. 2. §. si. de priuil. credit. in P. ¶ Neque ¶ omittendi sunt casus, quibus mulier potior non est in hypotheca, expressi in iure: veluti in eo, qui prior mutauit pecunias marito, emendæ militiæ causa, §. his consequens, & §. seq. de equal. dot. in Authen. coll. 7. cons. 8. Authen. quo iure, qui pot. in pig. C. in primipilari causa, l. satis, C. in qui. cau. pig. vel hyp. ac. con. l. 3. de primipil. lib. 12. C. nisi dotales res extant, quas repetet, l. de priuil. fise. C. si concurrat vxor cum alla repetitione dotis eiusdem privilegij, in quibus iure communi & prærogatiua vtendi est, l. assiduis, §. & ideo, cum §. seq. & Authen. si quid, qui potior. ¶ Si tamen liquido constet res secundas vxoris esse, & extare illas, recte aduersus omnes sibi vindicabit, iuxta Auth. si quid ex rebus, C. eo.

¶ In

8 In hoc prælationis etiã dotis in hypotheca privilegio, duo singularia annotanda: unum, quod hoc quod datur mulieri, competat & suo heredi, non autem extraneis, si eis restituenda sit, ut ait Iacobus Ferrariensis, in præl. titu. de for. libello, quo vxor agit ad dotem, in 8. privileg. dotis, per l. 1. C. de priv. dot. ¶ Alterum, quod privilegium pro dote iure hoc prælationis competens, non datur pro donatione propter nuptias, seu adiancamento, vel dotis incremento repetendo, sed ordo iuris & temporis in eo sequendus est, s. his consequens, de equal. dot. in Authen. l. assiduis, §. hæc autem, qui pot. in pig. bab. C. §. illud, de equal. dot. in Authen. coll. 7. Sed hæc hæctenus de prioritate hypothecæ, dotisque primo privilegio, nempe quod ratione favoris eius, arg. l. in ambiguis, de reg. iur. in ambiguo præcedere dotis obligatio cõsuetur debitum alterius generis, quod datum & est successoribus. ¶ Aliud quod privilegium dotis erit, quod inalienabilis sit, de quo supra diximus. ¶ Tertium, ut suppleatur omissio stipulationis, l. de rei vxor. aut. C. §. fuerat, de aut. de dote restituenda, quod etiam transit in quemcunque alium successorem. Quartum, ut & sit actio bonæ fidei, contra naturam stipulationis, s. in bonæ fidei, §. §. fuerat, de aut. contra l. quicquid asringenda, de verb. oblig. Quintum, quod summatim sit in ea procedendum, d. Ferrar. vbi sup. l. 3. de re iudic. circumcis. dilationibus, l. 1. de feris. Sextum quod dos incerta, arbitrio tertii possit certa reddi, l. cum post, §. gener. de iur. dot. in P. contra l. ita stipulatus, de verb. oblig. Septimum, quod mulier dotem promittens, non restituitur Velleiano, l. fin. C. ad Velleian. contr. reg. iur. com. Octavum, res inalienabiles subiectas restitutioni, causa dotis posse alienari, Authen. res que, comm. de leg. a. C. Nonum, quia pater cogitur filias dotare, ut dictum in oneribus matrimonii officio iudicis, l. qui liberos, de rit. nupt. in P. Decimum, quod repetenti mulieri non possit obijci compensatio, vel rerum amotarum vel aliorum debitorum, l. omni §. taceat, de rei vxor. actio, quod privilegium non transit in heredem eius. Undecimum, quod in dote adventitia, filiam sine patre in iudicio esse possit, g. l. §. inter p. l. 2. §. quod si in patris, fol. matr. Duodecimum, quod dos non præsumitur communicata in societate generali, sed excepta, l. actione, §. si cum l. seq. pro soc. in P. potest tamen si placuit, colligitur ex l. Lucius, §. impuberis, de legat. 2. l. si socius pro filia, pro soc. in P. Adde decimum tertium, ut laudemia non debeantur, si res emphyteoticæ sine æstimatione in dote detur, l. in l. 3. §. 9. q. §. Salvo, de iur. emphyt. C. Anser. in decis. cap. Tholos. 278. quia dominium tunc iure naturali remanet penes vxorem, l. in reb. C. de iur. dot. Quamvis iure civili efficiatur dominus maritus pendente matrimonio, & cum conditione, l. doce ancillam, de rei vind. C. tamē, nisi æstimata: quia tunc facit æstimatio emtionem, l. quoties, C. de iur. dot. l. plerique, §. fin. eod. in P.

De donationibus inter virum & vxorem.

Cap. 25.

- Lib. 14 P. tit. 1. Lib. 5 C. tit. 16. Lib. 4. Decret. tit. 20.
- 1 Continatio tituli ad superiora.
 - 2 In donationibus inter coniuges tria tempora in spicienda, ante, & post nuptias, & nuptiarum.
 - 3 Donationes inter virum & vxorem, nec directe, nec indirecte valent.
 - 4 Donationes causa mortis inter coniuges, que valent.
 - 5 Donationes inter coniuges reuocantur tantum ille, quibus donas sit pauperior, & accipiens ditior, non alie: & ideo fructus consumti non restituentur, nec minuta donata.
 - 6 7. Amor mulierum exhaurit bona amanti.
 - 7 Donationes in focarias militibus prohibite.
 - 8 Donationes affectionis gratia in meretrices valent.
 - 9 Amoris furorē nihil vehementius, dignus ideo venia.
 - 10 Donatio inter coniuges non prohibetur, ut inter maleuolos, sed ut inter coniuictos.
 - 11 Contractus inter coniuges alii quam donationis, permitti.
 - 12 Donationes secunde inter coniuges prohibite, ne venala fiant matrimonialia.
 - 13 Amor verus solis animis, sine pretio constat.
 - 14 Mulierum ingenium flexibile & volubile.
 - 15 Donationes inter coniuges item prohibite, ne cura & sollicitudo amitterentur.
 - 16 Donationes ante matrimonium factæ, collate in tempus matrimonii improbe inter coniuges.
 - 17 Donatio inter coniuges quando valeat, veluti si plebetus maritus vxoris des nobilis, iure senex puelle, & rationes horum.

18 Donationes, que donanti conferunt, aliquam utilitatem, veluti remuneratoria, valent inter coniuges, ut in dignitatem, in refectionem domus exstet, monilia, alimenta.

19 Vestes pretiosæ, & alia a marito vxori donata, an marito vel vxore mortuis restitui debeant.

20 Donata monilia, armilla, bulla vxori, quomodo vxoris sint, & quando restituantur.

21 Statutum quo lucratur vxor donata, monilia, & vestes, intelligitur de non pretiosis.

Donationes, quæ inter virum & vxorē fiunt, accedunt considerationi nuptiarum, sine quibus seorsum per se explicari nequeunt. Quocirca de illis pauca, quæ ex personarum, coniugum scilicet qualitate, nobis personas coniunctas magis ac magis explicent.

In primis quæ autem tria tempora in istis personis perpendenda monco, ante nuptias, matrimonii constantis, & solati: tempus ante nuptias, si donationem admittat, quæ firmat ut & postea facta, Vlp. l. si sponsus, §. de donat. int. vir. & vxor. in P. l. cum multe, §. sancimus, de donat. ante nupt. C. ad donationes propter nuptias, vel inter sponfos factas pertinet: vel si constante matrimonio factæ, ad dotis æqualitatem, ut remuneratoriæ, valide erunt, l. si constante, eo. C. de quibus iam in sponsalibus diximus. Tempus soluti iam matrimonii, aliam quoque considerationem quam viri & vxoris habere videtur, soluta tunc vxore a lege viri, ut ait D. Paul. l. Cor. 7. Neque itaque tractatio de donationibus inter virum & vxorem, ad hæc duo tempora, sed ad medium, quo cõstat coniugium, pertinebit. ¶ Proinde de eo sic constituamus axioma, donationes inter virum & vxorem non posse subsistere, l. 1. 2. 3. de donat. int. virum & vxor. lib. 24. tit. 1. l. quod sponsa, de donat. ante nupt. lib. 5. C. siue illa directo, siue per interpositas personas fiant, l. creditor. 20. de don. inter vir. & vxor. lib. 5. C. tit. 16. l. 3. §. non tantum, eo. in P. Vlpian. l. apud Celsum, §. 4. l. Iulianus, de dol. mal. except. lib. 44. P. tit. 4. ¶ Quod de donatione inter viros intelligimus: nam causa mortis inter illos non sunt inhibite, si re ipsa scilicet traditione fiant, non sola promissione, l. Papinianus, 24. de donat. inter vir. & vxor. P. et si in voluntate perseverauerint vique ad mortem, qua ratæ fiant, & confirmantur, l. 1. §. 3. l. ex verbis, 14. & l. pen. eod. C. Vlp. l. si eum seruum, 10. §. si cum 2. l. seq. eo. P. moriente eo, qui donauit ante donatarium, ut etiam reuocata euentur præmoriendo donatario ei, qui donauerat causa mortis, l. a marito, 18. eo. C. l. 1. de don. cau. mor. §. 1. de dona. P. vel vna ambobus morientibus, l. si inter virum, de reb. dub. in P. ¶ Item quod secundo, illæ donationes inter coniuges inter viros prohibite tantum censentur, per quas donatarius inuenitur factus locupletior: alioquin minuta illa, quæ donantur, & alia donata consumta, cum reuocari oportet donationes, non restituntur: nisi in quantum locupletior is factus fuerit, Dioclet. & Maxim. in l. de his que, 17. de don. int. virum & vxor. C. Marc. l. si mulier, 6. Caus. l. quia quod, 7. Vlpian. l. quod autem, 8. cum suis §. eod. in P. l. sicut, eod. C. l. ex animo, cum 2. seq. eod. P. Quocirca nec fructus rerum ita donatarum percepti & consumti restituntur, si is qui dedit, non factus sit pauperior, nec is qui accepit, ditior, Alex. Imp. in l. si fructus, 8. C. de donat. int. alias contrarium statuendum esset, l. 4. & l. si sponsus, §. concessa, & l. si maritus, eod. in P.

Hoc autem receptum est, ut ait Vlpianus, 1. eod. P. donationes inter coniuges, inter viros non valere, ne mutuo amore inuicem spoliarentur, donationibus non temperantes, sed per sua liberalitate erga se abutentes: nam ut est in antiqua patremia, *οὐδὲν ἔστιν ἄλλοιοῦ δέλεου βαδύνει*, id est, porri folio ligantur maris pia amanti. ¶ Arque quod ideo Antoninus in l. 2. de dona. in C. donationes in focarias factas per milites, improbat: ne factis adulationibus spoliarentur bonis. Quippe, ut ait Ouid. de arte aman.

— inuenit artem

Fœmina, qua cupidus captat amanti opes.

Et Plautus in Trucul.
Velut meretrix meum herum miserum, sua blanditia intulit
In pauperiem: priuauit bonis, luce, honore, atq; amicis.
Sic accommodatē Luxuria apud eundem Plaut. in proœm. Trimmus filiam se dixit habere inopiam. ¶ Et si affectionis gratia in alias, etiam meretrices valeant, l. affectionis, & l. donationes, de donation. in P. Et in pari turpitudine melior sit possidentis causa, ut idem Antoninus rescriptis, l. 2. de condit. ob iur. caus. lib. 4. C. tit. 7. & aliis nomothetis placuit, l. transactio finita, C. de transactio. l. si seruum, §. de illo, de verborum obligat. l. in pari causa, de reg. iur. cum simi. Valde itaque suspecta habita sunt delinimenta vxoria, ut pere